

КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

У сучасних соціально-педагогічних умовах важливого значення набуває краєзнавчо-туристична робота з дітьми, які позбавлені можливості вести повноцінне життя, внаслідок певних вад фізичного чи психічного розвитку. Таким дітям необхідні спеціальні умови виховання та навчання, спрямованих на коригування їхніх можливостей.

Питаннями краєзнавчо-туристичної роботи з дітьми з особливими потребами та сім'ями, в яких вони виховуються займалися А. Ахметшин, А. Осгроградский, Є. Речицький, П. Янковський та ін.

У вітчизняній педагогіці сучасна краєзнавчо-туристична робота має глибокі історичні передумови. Вона стала розвиватися в кінці ХІХ століття, а розквіт припав на 20-30-і роки ХХ століття. Новий підйом краєзнавчо-туристичної роботи припадає на 60-ті роки ХХ століття. В зазначений період з'являються різні клуби, об'єднання та секції краєзнавчо-туристичного спрямування. Передумовою до активізації краєзнавчо-туристичної діяльності послужила Постанова ЦК КПРС ради міністрів СРСР і ВЦРПС від 10 травня 1969 № 411 «Про заходи щодо подальшого розвитку туризму і екскурсій в країні». На підставі якої, робота організовувалась більш цілеспрямовано та відповідає інтересам усіх груп населення, в тому числі і дітей із порушеннями розвитку [2].

На сьогоднішній день роботу з дітьми з особливими потребами проводять громадські організації України, метою роботи яких є забезпечення оздоровлення та відпочинку, сприяння реабілітації, захисту інтересів дітей та молоді з особливими потребами та сімей, в яких вони виховуються засобами краєзнавчо-туристичної роботи. Цікавим та досить дієвим в цій роботі є рекреаційний туризм, спрямований на відновлення фізичного та психічного здоров'я дітей з особливими потребами, підвищення їхньої працездатності, організацію відпочинку та оздоровлення [3].

Зазначимо, що основними завданнями діяльності таких організацій є інтеграція дітей з особливими потребами у соціумі, шляхом створення

мережі інтегрованих позаміських закладів оздоровлення та відпочинку дітей з особливими потребами та їх сімей.

Виходячи з вище зазначеного, до основних напрямків діяльності краєзнавчої та туристичної роботи з дітьми з особливими потребами та сім'ями, в яких вони виховуються відносно організацію їхнього дозвілля (фестивалі, концерти, дискотеки, краєзнавчо-туристичні поїздки, вечори творчості і т. ін.), організацію оздоровлення та відпочинку (створення мережі інтегрованих позаміських закладів оздоровлення та відпочинку дітей з особливими потребами та їх сімей і забезпечення їх функціонування), розробка інноваційних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей з особливими потребами та їхніх сімей, лобювання в межах Закону України програм якісного оздоровлення дітей та молоді з особливими потребами та ін.

Слід наголосити, що діти з обмеженими життєвими можливостями швидко втомлюються, тому засвоєння азів туризму повинно проходити в цікавій та ігровій формі, повинен враховуватись рівень допустимих фізичних навантажень. Наприклад, діти з порушенням слуху мають здатність до зберігання свого фізичного здоров'я, тому вони можуть брати участь у спортивних туристичних походах. Діти з порушенням зору часто не мають відставання у фізичному розвитку, але фізичні навантаження можуть негативно впливати на їхній зір [1].

Всі форми туристсько-краєзнавчої діяльності повинні допомагати дітям розширювати їхній кругозір, прищеплювати любов до рідного краю.

Отже, робота з соціально-педагогічної підтримки та реабілітації дітей з особливими потребами, створення умов для їхньої успішної соціальної і психофізіологічної адаптації, розвиток їхньої життєвої компетентності засобами краєзнавчо-туристичної роботи є принциповою ознакою сучасної демократичної освіти і суспільного життя.

Література:

1. Волков А.М. Туристско-краеведческая деятельность как ресурс дополнительного образования учащихся с нарушением слуха: дис. ... канд. пед. наук / Волков Алексій Михайлович. – Санкт-Петербург, 2010. – 218 с.

2. Іванова І.Б. Соціальна допомога інвалідам у клубах за місцем проживання (методичні рекомендації для спеціалістів соціальних служб молоді) / І. Б. Іванова // Соціальна допомога інвалідам : Інформаційний методичний бюлетень «Довіра і надія», 1995. – №5 – С. 15 – 20.
3. Лифанова И.В. Туристско-краеведческая деятельность в работе с детьми с ограниченными жизненными возможностями в учреждениях дополнительного образования: дис. ... канд. пед. наук / Лифанова Ирина Владимировна. – М., 2002. – 237 с.